

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515203912
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2515203912.3

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: V. A., nar. XX. V. XXXX, trvalý pobyt S. XXXX/XX, A., zastúpenej: Občianske združenie OPOS, A. Hlinku 1084/24A, Trenčianska Teplá, IČO: 51 147 688, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany z 13. januára 2021, č. k. 7C/52/2015-151, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o náhrade trov konania (II.) m e n í tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

II. Žalobkyni sa nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil konanie z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci (prekážka rei iudicatae), ako procesnej podmienky konania (I.) a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II.). Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 161 ods. 1, 2, § 230, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil obligatórnou povinnosťou súdu skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania. Medzi negatívne procesné podmienky patrí aj prekážka rozhodnutej veci (prekážka rei iudicatae), ktorá je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania a vždy vedie k jeho zastaveniu. Táto procesná podmienka je vymedzená dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb a totožnosťou predmetu konania. V kontexte uvedeného skúmania vykazuje osobitosti aj vzťah určovacej žaloby a žaloby na plnenie, ktorá vytvára prekážku litispendencie pre určovaciu žalobu. Súd prvej inštancie mal preukázané, že v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 7C/134/2015 bola už súdom riešená ako prejudiciálna otázka neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8100029554 zo dňa 3. júna 2010, teda zmluvy, ktorej platnosť je predmetom aj daného sporu, pričom už v uvedenom konaní súd prvej inštancie konštatoval absolútnu neplatnosť tejto zmluvy a rozhodol výkonom na plnenie, ukládajúc žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.079,80 eur. Danému sporu bránila preto prekážka právoplatne rozhodnutej veci, predstavujúca neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania. Boli preto dané dôvody pre zastavenie konania. Právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie vytvoril z hľadiska identity predmetu konania prekážku veci rozsúdenej, pre konanie o žalobe na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúc z rovnakého skutkového základu (porov. R 110/2003, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/42/2006). Súd prvej inštancie dospel tiež k záveru, že konanie bolo zastavené v dôsledku zavinenia žalobkyne, pretože podala žalobu resp. ju nevzala späť, aj keď o jej nároku bolo rozhodnuté v konaní sp. zn. 7C/134/2015. V dôsledku uvedeného vznikol nárok na náhradu trov konania žalovanej, voči žalobkyni v celom rozsahu.

2. Proti tomuto uzneseniu v časti o náhrade trov konania podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc jeho zmenu tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Odvolanie odôvodnila tým, že žalobkyňa sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 22. apríla 2013 domáhala určenia neplatnosti viacerých zmlúv, vrátane predmetnej zmluvy č. 8100029554 zo dňa 3. júna 2010, uzatvorenej medzi stranami konania, pričom konaniu bola pridelená spisová značka 7C/134/2013. Žalobkyňa teda podávala na súd prvej inštancie len jednu žalobu. Súd prvej inštancie však uznesením zo dňa 14. mája 2015 č. k. 7C/134/2013 konanie o určenie neplatnosti zmluvy č. 8100029554 zo dňa 3. júna 2010 vylúčil na samostatné konanie, ako aj konanie o určenie neplatnosti ďalšej zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 21. januára 2013. Potom čo bolo žalobkyňi doručené vyjadrenie žalovanej k žalobe (vylúčenej na samostatné konanie), žalobkyňa reagovala písomným vyjadrením zo dňa 3. septembra 2018, v ktorom upozornila, že vyjadrenie, ktoré jej bolo zaslané sa týka zmlúv, o ktorých už rozhodol sudca Mgr. Pavel Ištók dňa 18. apríla 2018, a v ktorej veci prebieha odvolacie konanie v dôsledku odvolania žalovanej. Žalobkyňa preto nevidela dôvod k danej veci sa vyjadrovať. Nemala pochybnosti o tom, že bolo rozhodnuté v konaní pod sp. zn. 7C/134/2013, ostala preto dezorientovaná. Zastavenie konania s poukazom na vyššie uvedené nie je možné dávať za vinu žalobkyňi. Súd prvej inštancie rozdelil podanú žalobu na ďalšie samostatné konania, na ktorý procesný postup žalobkyňa nedokázala reagovať, pretože sa obhajovala sama. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd preskúmal procesný postup súdu prvej inštancie.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu vyjadrila nesúhlas a navrhla odvolanie zamietnuť. Poukázala na skutočnosť, že v obidvoch súdnych konaniach sp. zn. 7C/134/2013 a sp. zn. 7C/52/2015 je žalobkyňa zastúpená splnomocneným zástupcom Občianske združenie OPOS, vystupujúce ako subjekt na ochranu spotrebiteľa, odvodzujúc svoje postavenie od ustanovení zákona na ochranu spotrebiteľa. Argument zmätenosti žalobkyne sa nejaví byť príliehavý, keďže žalobkyňa sa nechala v konaní zastupovať subjektom, ktorý deklaruje svoju spôsobilosť na zastupovanie v spore. V konaní sp. zn. 7C/134/2013 súd rozhodol o vylúčení časti žaloby na samostatné konanie a o danej časti bolo následne vedené konanie pod sp. zn. 7C/52/2015. Ak nebolo zrejme žalobkyňi, muselo byť zrejme jej splnomocnenému zástupcovi, aký je vzťah konania a rozhodnutia medzi uvedenými sporovými konaniami. Argumenty žalujúcej strany sú preto nedôvodné.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP, po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. m/ CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnuté uznesenie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

5. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

6. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanému uložiť povinnosť náhrady trov zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podania dôvodne (porov. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 569/2017). Žalovaný procesne zavinil potrebu späťvzatia návrhu a následného zastavenia konania spravidla vtedy, keď sa po podaní návrhu rozhodne nárok žalobcu uspokojiť, hoci v predsporovom štádiu odmietal tak urobiť (prov. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 569/2017). Účastník konania, ktorý svojim protiprávnym konaním zapríčinil, že druhá strana musí brániť svoje práva v súdnom konaní, zásadne poniesie sankciu v podobe povinnosti nahradit' trovy konania, ktoré vzniknú pri tejto procesnej činnosti (prov. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 577/2018).

7. Z obsahu spisu vyplýva, že v posudzovanej veci došlo k zastaveniu konania pre nedostatok procesnej podmienky konania (prekážka rei iudicatae), ktorá predstavuje neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania a vždy vedie k jeho zastaveniu.

8. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil.

9. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP predpokladá zavinenie niektorej strany konania na zastavení konania, ktoré zavinenie môže byť na strane žalobkyne, ale aj žalovanej. Na strane žalobcu je dané zavinenie a preto aj povinnosť uhradiť vzniknuté trovy konania, ak dôvodom zastavenia konania bolo späťvzatie žaloby a ak súčasne späťvzatie nebolo spôsobené správaním protistrany (žalovaného). Ak by bolo späťvzatie žaloby spôsobené správaním žalovanej strany (napríklad plnením po podaní žaloby), bola by daná povinnosť uhradiť trovy konania žalovanej strane.

10. Zo spisu bolo zistené, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100029554 zo dňa 3. júna 2010 v súdnom konaní sp. zn. 7C/134/2013 (dňa 22. apríla 2013), avšak súd prvej inštancie uvedené konanie vylúčil na samostatné konanie. Žalobkyni ako spotrebiteľke pritom prislúchalo právo domáhať sa určovacou žalobou neplatnosti zmluvy o úvere.

11. V konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 7C/134/2013 súd prvej inštancie riešil ako prejudiciálnu otázku neplatnosť predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorom konštatoval absolútnu neplatnosť tejto úverovej zmluvy, v dôsledku čoho vyhovel žalobe žalobkyne výrokom na plnenie (na základe zmeny žaloby uznesením č. k. 7C/134/2013-148 zo dňa 29. novembra 2017, právoplatné 5. januára 2018). Žalobkyňa na základe výzvy súdu vo svojom vyjadrení zo dňa 3. septembra 2018, reagovala poukazom na už vydané rozhodnutie v danej veci v inom súdnom konaní (v dôsledku čoho nevidela dôvod vyjadrovať sa v danom spore k veci).

12. Nešlo teda o procesnú situáciu zavinenia na strane žalobkyne. Súd prvej inštancie, ktorý vylúčil vec na samostatné konanie, bol tiež povinný ex offio (z úradnej povinnosti) skúmať procesné podmienky konania, a teda zaoberať sa námietkou žalobkyne o už vydanom rozhodnutí vo veci v inom súdnom konaní. Ak by nebolo došlo k vylúčeniu veci na samostatné konanie súdom prvej inštancie, aj po zmene žaloby by o náhrade trov konania bolo rozhodované v jednom spore.

13. Posúdenie neplatnosti úverovej zmluvy predstavovalo predbežnú otázku pre konaní o žalobe na plnenie, ktorá bola taktiež vyriešená v prospech žalujúcej strany, nebol by preto dôvod na priznanie náhrady trov konania protistrane. O neplatnosti predmetnej zmluvy by nebolo síce rozhodnuté vo výroku súdneho rozhodnutia, avšak jej posúdenie tvorilo predmet sporu (vyriešenie tejto spornej otázky v prospech žalujúcej strany, bolo predpokladom pre úspešné rozhodnutie o žalobe na plnenie).

14. Nebolo preto dané zavinenie žalobkyne na zastavení konania, ako to nesprávne konštatoval súd prvej inštancie, vzhľadom na dôvodnosť podanej žaloby o určenie neplatnosti úverovej zmluvy. V prípade nevylúčenia veci na samostatné konanie, aj v prípade späťvzatia žaloby v tejto časti, prípadne zamietnutia žaloby v tejto časti (predstavujúcej predbežnú otázku), rozhodnutie o náhrade trov konania by bolo komplexným zhodnotením rozhodnutia v merite veci, teda zrejým a logickým ukončením celého súdneho konania, nie mechanickým posúdením výsledkov sporu (porov. rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2904/16).

15. Zastavenie konania nebolo zavinené ani správaním žalovanej, hoci jej konanie majúce za následok neplatnosť úverovej zmluvy spôsobilo, že žalobkyňa bola nútená domáhať sa ochrany svojich práv podaním žaloby na súde.

16. Bolo preto nutné konštatovať nedostatok zavinenia na zastavení konania na strane žalobkyne, ako aj žalovanej strany. Dôvody pre priznanie náhrady trov konania aplikovaním ustanovenia § 256 ods. 1 CSP (ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane) neboli tak dané. Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov účinný do 30. júna 2016, upravoval postup súdu aj v prípadoch ak neboli dané dôvody na priznanie náhrady trov konania v zmysle zásady zavinenia niektorého z účastníkov konania, a to rozhodnutím, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (§ 146 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku).

17. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP je z obsahového hľadiska v podstate zhodné s ustanovením § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

18. V posudzovanej veci nejde o prípad výnimočného nepriznania náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, ktoré neboli dané.

19. Podľa článku 4 ods. 1, 2 CSP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takého ustanovenia niet súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Vychádzajúc z procesnej situácie, ktorú nespôsobilá žiadna zo strán (vznik trov v dôsledku zavinenia), v dôsledku čoho nebolo možné uložiť strane konania nahradiť trovy konania protistrane podľa § 256 ods. 1 CSP, rozumným usporiadaním procesných vzťahov vo vzťahu k trovám konania bolo rozhodnutie, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, tak ako to upravoval predchádzajúci procesný kódex v ustanovení § 146 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ak nebol daný dôvod na aplikáciu odseku 2 § 146 Občianskeho súdneho poriadku), t. j. ak vznik trov konania nezavinila žiadna strana.

20. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti náhrady trov konania zmenil podľa § 388 CSP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

21. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd priznáva náhradu trov konania strane podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, vznikol jej preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v odvolacom konaní neúspešnej. Žalobkyňa si však náhradu trov konania voči žalovanej v odvolacom konaní neuplatňovala. V odvolacom konaní navrhovala, aby bolo rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté tak, že žalobkyňa sa nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

22. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.